

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomæ Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Tertium

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romæ, 1619

Vtrum liceat episcopatum appetere? 1

urn:nbn:de:hbz:466:1-38803

De pertinentibus ad statum episcoporum, in cōto articulos diuisa.

D Einde considerandum est de his, quæ pertinent ad statum episcoporum.

- ¶ Et circa hoc queruntur octo.
- ¶ Primo, vtrum liceat episcopatum appetere?
- ¶ Secundo, vtrum liceat episcopatum finaliter recusare?
- ¶ Tertio, vtrum oporteat ad episcopatum eligere meliorem?
- ¶ Quarto, vtrum episcopus possit ad religionem transire?
- ¶ Quinto, vtrum liceat ei corporaliter subditos suos deserere?
- ¶ Sexto, vtrum possit habere proprium?
- ¶ Septimo, vtrum peccet mortaliter bona ecclesiastica pauperibus non erogando?
- ¶ Octauo, vtrum religiosi qui ad episcopatum assumuntur, teneantur ad obseruantias regulares?

ARTIC. I.

Vtrum liceat episcopatum appetere?

876

Ad primum sic proceditur. Viderur, quod liceat episcopatum appetere. Dicit enim Apostolus primæ ad Timoth. 3. Qui episcopatum desiderat, bonum opus desiderat. Sed licitum est & laudabile bonum opus desiderare. Ergo etiam laudabile est desiderare episcopatum.

¶ 2 Præterea, Status episcoporum est perfectior, quam religiosorum status, vt supra habitum est. Sed laudabile est, quod aliquis desideret ad statum religionis transire. Ergo etiam laudabile est, quod aliquis appetat ad episcopatum promoueri.

¶ 3 Præterea, Prouerborum vndecimo dicitur, Qui abscondit frumenta, maledicetur in populis: benedictio autem super caput vendentium. Sed ille, qui est idoneus & vita & scientia ad episcopatum, videtur frumenta spiritualia abscondere, si se ab episcopatu

quolib. 2.
ar. 11. Es
quol. 3. a.
9. cor. Es
quol. 5. a.
22. cor. et
quol. 12.
ar. 18. Es
opus. 18.
c. 19. Es
1. Tim. 3.
col. 1. Es
2.
q. preced.
ar. 7.

R r 2 scopatu

scopatu subtrahat. Per hoc autem quod episcopatum accipit, ponitur in statu frumenta spiritualia dispensandi. Ergo videtur quod laudabile sit episcopatum appetere, & vituperabile, ipsum refugere.

¶ 4 Præterea, Facta sanctorum, quæ in sacra Scriptura narrantur, nobis proponuntur in exemplum: secundum illud ad Romanos 15. Quæcumque scripta sunt, ad nostram doctrinam scripta sunt. Sed legitur Isa. sexto, quod Isaias se obtulit ad officium prædicationis, quod præcipue competit episcopis. Ergo videtur quod appetere episcopatum sit laudabile.

SED contra est, quod Augustinus dicit de ciuit. Dei *, Locus superior sine quo populus regi non potest, etsi ita administraretur ut deceat, tamen indecenter appetitur.

c. 19. non
procul a
fn. 10. 5.

RESPONDEO dicendum, quod in episcopatu tria possunt considerari. Quorum vnum est principale & finale, scilicet episcopalis operatio, per quam utilitati proximorum intenditur: secundum illud Ieron. ult. Pasce oues meas. Aliud autem est alterius gradus: quia Episcopus super alios constituitur, secundum illud Matt. 23. Fidelis seruus & prudens, quem constituit Dominus super familiam suam. Tertium autem est, quod consequenter se habet ad ista, scilicet reuerentia, & honor & sufficientia temporalium: secundum illud primæ ad Timot. 5. Qui bene prædicant presbyteri, duplici honore digni habeantur. Appetere ergo episcopatum ratione huiusmodi circumstantiarum bonorum, manifestum est quod est illicitum, & pertinet ad cupiditatem vel ambitionem. Unde contra Pharisæos Dominus dicit Math. 23. Amant primos recubitus in cœnis, & primas cathedras in synagogis, & salutationes in foro, & vocari ab hominibus Rabbi. Quantum autem ad secundum, scilicet ad celsitudinem gradus, appetere episcopatum est præsumptuosum. Unde Dominus Matt. 20. arguit Discipulos primatum quærentes, dicens, Scitis quia principes Gentium dominantur eorum. Vbi Chrysostomus

stomus dicit *, quod per hoc ostendit, quod gentile est primatus cupere: & sic Gentium comparatione eorum animam astuantem conuertit. Sed appetere proximis prodesse, est secundum se laudabile & virtuosum. Verum quia prout est episcopalis actus, habet annexam gradus celsitudinem, presumptuosum videtur, quod aliquis praesse appetat ad hoc quod subditis profit, nisi manifesta necessitate imminente: sicut Gregorius dicit in Pastoral. * quod tunc laudabile erat episcopatum querere, quando per hunc quemquam dubium non erat ad supplicia grauiora, peruenire. Vnde non de facili inueniebatur qui hoc onus assumeret, praesertim cum aliquis charitatis zelo diuinitus ad hoc incitatur: sicut Gregorius dicit in Pastoral. *, quod Isaias prodesse proximis cupiens, laudabiliter officium praedicationis appetit. Potest tamen absque praesumptione quilibet appetere talia opera facere, si cum contingeret in tali officio esse, vel etiam se esse dignum ad talia opera exequenda: ita quod opus bonum cadat sub desiderio, non autem primatus dignitatis. Vnde Chryf. dicit super Matt. † Opus quidem desiderare bonum, bonum est: primatum autem honoris concupiscere, vanitas est. Primatus enim fugientem se desiderat: desiderantem se odit.

Ad primum ergo dicendum, quod sicut Gregorius dicit in Pastoral. †, Illo tempore hoc dixit Apostolus, quo ille qui plebibus praerat, primus ad martyrij tormenta ducebatur: & sic nihil aliud erat quod in episcopatu appeti posset, nisi bonum opus. Vnde Augustinus dicit 19. de Ciuit. Dei *, quod Apostolus dicens, Qui episcopatum desiderat, bonum opus desiderat: exponere voluit quid sit episcopatus, quia nomen operis est, non honoris. Graecum est enim: episcopum quippe super, scopos vero intentio est. Ergo episcopum Graece, si velimus Latine, superintendere possumus dicere: vt intelligat non se esse episcopum qui praesse dilexerit, non prodesse. In actione enim (vt patet

hom. 66.
in Matt.
a medio,
to. 2.

in p. 1. c.
8. circa
med.

in p. 1. c.
7. paulo
a prin.

hom. 35.
in Matt.
inter me.
et fin. in
opere im
perfecto,
to. 2.
† p. 1. c. 8.
circa me.

ca. 19. a
med. to. 5

*ead. cap.**p. 1. c. 8.
in prin.**z 6. eccl.
hierar.**cap. 19. a
med. 10. 5**† hom. 35
in opere
imperfe-
cto in 2.
pag. ante
fin. 10. 2.*

rum ante præmittit †) non amandus est honor in hac vita, siue potètia, quoniam omnia vana sunt sub sole: sed opus ipsum, quod per eundem honorem vel potèntiam fit. Et tamen (vt Gregor. dicit in Pastoralibus) Apostolus laudans desiderium, scilicet boni operis, in pauorem vertit protinus quod laudauit, cum subiungit, Oportet autem episcopum irreprehensibilem esse: quasi dicat, Laudo quod queritis, sed discite quid queratis.

Ad secundum dicendum, quod non est eadem ratio de statu religionis, & de statu episcopali, propter duo. Primo quidem, quia ad statum episcopalem præexigitur vitæ perfectio: vt patet per hoc, quod Dominus à Petro quaesuit, si plus eum ceteris diligeret, antequam ei committeret pastorale officium. Sed ad statum religionis non præexigitur perfectio, sed est via in perfectionem. Vnde & Dominus Mat. 19. non dixit, Si es perfectus, vade, vende omnia que habes: sed, Si vis perfectus esse. Et huius differentie ratio est: quia secundum Dionys. † perfectio peruenit actiue ad episcopum, sicut ad perfectorem: ad monachum autem passiuè, sicut ad perfectum. Requiritur autem, quod sit perfectus aliquis ad hoc, quod possit alios ad perfectionem adducere: quod non præexigitur ab eo, qui debet ad perfectionem adduci. Est autem præsumptuosum, quod aliquis perfectum se reputet, non autem quod aliquis ad perfectionem tendat. Secundo, quia ille qui statum religionis assumit se alijs subiicit ad spiritualia capienda: & hoc cuiuslibet licet. Vnde August. 19. de ciuit. Dei dicit, A studio cognoscendæ veritatis nemo prohibetur: quod ad laudabile orium pertinet. Sed ille qui transit ad statum episcopalem, sublimatur ad hoc, quod alios prouideat. Et hanc sublimationem nullus debet sibi assumere: secundum illud ad Hebr. 5. Nec quicumque sumit sibi honorem, sed qui vocatur à Deo. Et Chryl. dicit super Matthæum †, Primatum Ecclesiæ concupiscere, neque iustum est, neque vtile. Quis enim sapiens

piens vult vtrò se subieere seruituti, & periculo tali, vt det rationem pro omni Ecclesia, nisi fortè qui non timet Dei iudicium, abutens primatu Ecclesiastico seculariter, vt scilicet conuertat ipsum in secularè ?

Ad tertium dicendum, quòd dispensatio spiritualium frumentorum non est faciendà secundum arbitrium cuiuslibet, sed principaliter quidem secundum arbitrium & dispositionem Dei: secundario autem, secundum arbitrium superiorum pralatorum, ex quorum persona dicitur 1. ad Corint. 4. Sic nos existimet homo, vt ministros Christi, & dispensatores mysteriorum Dei. Et ideò non intelligitur ille abscondere frumenta spiritualia, cui non competit ex officio, nec ei à superiori iniungitur, si ab aliorum correctione aut gubernatione desistat. Sed solum tunc intelligitur abscondere, si dispensationem negligat, cum ei ex officio incumbat: vel si officium, cum ei iniungitur, pertinaciter recipere renuat. Vnde August. *c. 19. circa fin. 5* dicit 19. de Ciuit. Dei *, Orium sanctum quærit charitas veritatis: negotium iustum suscipit necessitas charitatis. Quam sarcinam si nullus imponit, percipiendâ, atque intuendâ vacandum est veritati. Si autem imponitur, suscipiendâ est propter charitatis necessitatem.

Ad quartum dicendum, quòd sicut Gregor. dicit *in p. 1. c. 7. a med.* in Pastoralis *, Isaias, qui mitti voluit ante per altaris calculum se purgatum vidit: ne non purgatus adire quisque sacra mysteria audeat. Quia ergo valde difficile est purgatum se quemlibet posse cognoscere, prædicationis officium tutius declinatur.

ARTIC. II.

Vtrum liceat episcopatum iniunctum omnino recusare?

877

Ad secundum sic proceditur. Videtur, quòd liceat episcopatum iniunctum omnino recusare. Vt enim *quod. 5. ar. 22. p. 1. c. 7. paulò a princ.* Greg. dicit in Past. *, Per actiua vitam prodesse promnis cupiens Isaias, officium prædicationis appetijt.

Rr 4 Per